Suvestinė redakcija nuo 2016-04-01 iki 2016-04-12

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2010, Nr. 3-128, i. k. 1092230ISAK00A1-707

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRO
Į S A K Y M A S

DĖL STATYBINIŲ KELTUVŲ NAUDOJIMO IR PRIEŽIŪROS TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2009 m. gruodžio 30 d. Nr. A1-707
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymo (Žin., 1996, Nr. 46-1116; 2000, Nr. 89-2742; 2003, Nr. 119-5404) 5 straipsnio 2 punktu ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 29 d. nutarimo Nr. 817 „Dėl teisės aktų, būtinų Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymui įgyvendinti, patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 57-2053; 2004, Nr. 133-4802) 2.3 punktu:

1. T v i r t i n u Statybinių keltuvų naudojimo ir priežiūros taisykles (pridedama).

2. Į p a r e i g o j u Lietuvos Respublikos valstybinę darbo inspekciją kontroliuoti šio įsakymo vykdymą.

SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS DONATAS JANKAUSKAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministro
2009 m. gruodžio 30 d.
įsakymu Nr. A1-707

STATYBINIŲ KELTUVŲ NAUDOJIMO IR PRIEŽIŪROS TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Statybinių keltuvų naudojimo ir priežiūros taisyklės (toliau vadinama – šios Taisyklės) nustato reikalavimus, kaip turi būti pradedami naudoti, naudojami, prižiūrimi statybiniai keltuvai ir tikrinama jų techninė būklė.

2. Taisyklės taikomos visų tipų ir parametrų statybiniams keltuvams, skirtiems žmonėms ir kroviniams kelti (kaip apibūdinta LST EN 12159 standarte), ir krovininiams statybiniams keltuvams su prieinamomis platformomis (kaip apibūdinta LST EN 12158-1 standarte) (toliau vadinama – statybiniai keltuvai).

3. Naudojant statybinius keltuvus ir atliekant jų priežiūrą, būtina vadovautis gamintojo pateiktais statybinio keltuvo naudojimo dokumentais, šiomis Taisyklėmis, šių Taisyklių 1 priede nurodytais teisės aktais ir kitais Lietuvos Respublikoje galiojančiais teisės aktais, taip pat rekomenduojama vadovautis šių Taisyklių 2 priede nurodytais darniaisiais standartais.

4. Statybinių keltuvų elektros energijos įvadai turi atitikti Galios elektros įrenginių įrengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 4-258 (Žin., 2004, Nr. 107-4006), reikalavimus. Visa statybinių keltuvų elektros įranga turi būti naudojama laikantis Elektros įrenginių eksploatavimo saugos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. lapkričio 26 d. įsakymu Nr.4-432 (Žin., 2004, Nr. 175-6502), reikalavimų.

5. Šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos:

Kasdienis statybinio keltuvo patikrinimas (toliau vadinama – kasdieninis patikrinimas) – statybinio keltuvo veikimo, valdymo funkcijų ir saugą užtikrinančių priemonių patikrinimas, atliekamas kiekvieną dieną arba pamainą prieš statybinio keltuvo naudojimą, siekiant nustatyti, ar statybinio keltuvo techninė būklė tinkama, ar jis yra saugus ir gali būti naudojamas.

Kėlimo įrenginio priežiūros meistras (toliau vadinama – priežiūros meistras) – statybinio keltuvo savininko ar valdytojo tvarkomuoju dokumentu paskirtas asmuo, parengtas pagal kėlimo įrenginių priežiūros meistro mokymo programą, turintis reikiamų žinių ir atestavimo pažymėjimą, išduotą Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrųjų nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2003 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. A1-223/V-792 (Žin., 2004, Nr. 13-395), nustatyta tvarka, atsakingas už statybinio keltuvo techninę būklę, jo priežiūrą ir kontrolę.

Krovos aikštelė (sustojimo aikštelė) – pastato ar konstrukcijos aikštelė, skirta kabinai ar platformai pakrauti ir iškrauti.

Licencijuota įmonė – tai juridinis asmuo, nuolatinės įrenginių priežiūros paslaugų teikėjas, kuris specializuojasi atlikti šiose Taisyklėse, kituose norminiuose teisės aktuose numatytus ir statybinio keltuvo gamintojo pateiktuose naudojimo dokumentuose nurodytus privalomuosius nuolatinės priežiūros darbus, remontus bei teikiantis kitas specializuotas statybinio keltuvo nuolatinės priežiūros paslaugas, prisiimantis atsakomybę už atliekamų darbų kokybę pagal sutartį, sudaromą tiesiogiai su statybinio keltuvo savininku, turintis reikiamą skaičių kvalifikuoto personalo darbams atlikti. Teikti nuolatinės statybinių keltuvų priežiūros paslaugas įmonė gali tik turėdama šių įrenginių nuolatinės priežiūros licenciją ir apsidraudusi civilinės atsakomybės draudimu.

Pavojaus zona – bet kuri erdvė statybiniame keltuve ir (arba) jo aplinkoje, kurioje asmeniui

gali kilti pavojus.

Remontas – sudilusių, mechaniškai pažeistų ar dėl kitų priežasčių netinkamų naudoti statybinio keltuvo dalių, mazgų keitimas ar taisymas, nekeičiant statybinio keltuvo techninių charakteristikų.

Statybinis keltuvas – laikinasis kėlimo įrenginys, važinėjantis tarp sustojimo (krovos) aikštelių statybvietėse, turintis platformą, kabiną ar kitą krovinį laikantį įtaisą bei kreipiamąsias ir yra skirtas žmonėms ir kroviniams arba tik kroviniams kelti.

Statybinio keltuvo operatorius (toliau vadinama – operatorius) – statybinio keltuvo savininko arba naudotojo (statybinio keltuvo naudotojo, kai statybinis keltuvas išnuomojamas), tvarkomuoju dokumentu paskirtas asmuo, turintis reikiamų žinių ir atestavimo pažymėjimą, išduotą Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrųjų nuostatų nustatyta tvarka, valdantis statybinį keltuvą.

Vardinė apkrova – didžiausioji apkrova, kurią pakelti suprojektuotas statybinis keltuvas, jį naudojant pagal gamintojo nurodymus.

6. Kitos šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos atitinka šių Taisyklių 1 priede nurodytuose teisės aktuose, kituose Lietuvos Respublikoje galiojančiuose teisės aktuose, taip pat šių Taisyklių 2 priede nurodytuose darniuosiuose standartuose vartojamas sąvokas.

7. Įsigyjami ir pradedami naudoti nauji statybiniai keltuvai turi atitikti techninio reglamento „Mašinų sauga“ (Žin., 2000, Nr.23-601) reikalavimus. Jie turi būti paženklinti CE ženklu, turi turėti gamintojo pateiktą atitikties deklaraciją ir naudojimo dokumentus. Iki techninio reglamento „Mašinų sauga“ įsigaliojimo pagaminti ir naudojami statybiniai keltuvai turi atitikti Darbo įrenginių naudojimo bendrųjų nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 1999 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr.102 (Žin., 2000, Nr. 3-88; 2007, Nr. 129-5249) 1 priedo reikalavimus.

8. Gamintojo pateikiami statybinio keltuvo naudojimo dokumentai (atitikties deklaracija ir sertifikatas, surinkimo, naudojimo, priežiūros bei reguliavimo instrukcijos, priežiūros žurnalas) turi būti saugomi visą įrenginio naudojimo laiką.

9. Jeigu statybinio keltuvo naudojimo metu arba atliekant jo techninės būklės tikrinimus iškyla neatitikimų tarp reikalavimų, pateiktų gamintojo naudojimo dokumentuose ir šiose Taisyklėse, turi būti vadovaujamasi reikalavimais, pateiktais gamintojo naudojimo dokumentuose.

10. Statybinio keltuvo savininkas gali pasirinkti statybinio keltuvo nuolatinės priežiūros organizavimo būdą – atlikti nuolatinę priežiūrą savo jėgomis (kai turi reikiamos kvalifikacijos personalą) arba nuolatinę priežiūrą pagal sutartį perduoti licencijuotai įmonei. Sutartyje turi būti nurodytos perduodamos funkcijos bei statybinio keltuvo savininko ir licencijuotos įmonės atsakomybės ribos.

11. Jei statybinis keltuvas išnuomojamas (suteikiamas laikinai pasinaudoti) kitam naudotojui (nuomininkui) – fiziniam arba juridiniam asmeniui, turi būti sudaroma nuomos (panaudos) sutartis.

12. Statybinio keltuvo nuomos (panaudos) sutartyje turi būti aiškiai apibrėžtos keltuvo savininko ir nuomininko (panaudos gavėjo) pareigos ir atsakomybė, susiję su keltuvo nuolatine priežiūra ir saugiu statybinio keltuvo naudojimu nuomos periodu.

13. Statybinio keltuvo savininkas keltuvo nuomininkui (panaudos gavėjui) turi pateikti visą informaciją, būtiną saugiam keltuvo naudojimui užtikrinti.

14. Statybiniai keltuvai turi būti įrengiami ir naudojami vadovaujantis gamintojo pateiktais keltuvo naudojimo dokumentais ir statinio statybos projektu, jeigu tai numatyta projekte.

15. Jeigu statinio statybos projekte yra numatytas atitinkamo statybinio keltuvo naudojimas, o bus naudojamas kito tipo statybinis keltuvas, turi būti tikslinamas ir statinio statybos projektas.

II. STATYBINIO KELTUVO PRIPAŽINIMAS TINKAMU NAUDOTI IR REGISTRAVIMAS

16. Savininkas, prieš pradėdamas naudoti statybinį keltuvą, turi sudaryti sutartį su pasirinkta įgaliota potencialiai pavojingų įrenginių techninės būklės tikrinimo įstaiga (toliau vadinama – įgaliota įstaiga) dėl keltuvo techninės būklės tikrinimų.

17. Įgaliotai įstaigai patikrinus statybinį keltuvą ir pateikus išvadą, kad keltuvas įrengtas tinkamai ir yra saugus naudoti, savininkas privalo statybinį keltuvą įregistruoti potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registre Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 9 d. nutarimu Nr. 645 (Žin., 2002, Nr. 48-1844; 2006, Nr. 10-358), nustatyta tvarka.

18. Laikinai įvežti į Lietuvą ir ribotą laiką naudojami statybiniai keltuvai turi būti registruojami potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registre konkrečiam naudojimo laikotarpiui.

19. Iš potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro savininkas turi išregistruoti statybinį keltuvą, kai šis įrenginys nenaudojamas (dėl techninių priežasčių įrenginys netinkamas naudoti, sugadinamas ar savininkas dėl ekonominių ar kitų priežasčių nusprendžia, kad įrenginį eksploatuoti netikslinga, arba įrenginys parduotas) ir grąžinti registracijos pažymėjimą registro tvarkymo įstaigai.

20. Išregistruotą statybinį keltuvą naujai įsigijęs savininkas turi sudaryti sutartį su pasirinkta įgaliota įstaiga dėl keltuvo techninės būklės tikrinimų ir iš jos gavęs išvadą, kad keltuvas įrengtas tinkamai ir yra saugus naudoti, privalo jį pakartotinai užregistruoti potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registre.

21. Jeigu statybinis keltuvas yra nenaudojamas daugiau kaip 12 mėnesių, savininkas apie tai privalo informuoti įgaliotą įstaigą, su kuria jis yra sudaręs sutartį dėl techninės būklės tikrinimų.

22. Iš savininko gavusi pranešimą apie laikinai nenaudojamą statybinį keltuvą, įgaliota įstaiga privalo atžymėti potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registre, kad įrenginys laikinai nenaudojamas.

23. Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registre neregistruotus statybinius keltuvus naudoti draudžiama.

III. STATYBINIŲ KELTUVŲ NAUDOJIMAS IR PRIEŽIŪRA

24. Statybinio keltuvo savininkas privalo užtikrinti, kad statybinis keltuvas būtų naudojamas pagal paskirtį bei gamintojo numatytomis sąlygomis ir visą jo naudojimo laiką būtų tinkamai techniškai prižiūrimas bei remontuojamas pagal gamintojo naudojimo dokumentuose ir šiose Taisyklėse nustatytus reikalavimus.

25. Statybinio keltuvo savininkas privalo užtikrinti saugų statybinio keltuvo naudojimą. Šiam tikslui jis privalo:

25.1. tvarkomuoju dokumentu paskirti kėlimo įrenginių priežiūros meistrą, atestuotą Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrųjų nuostatų nustatyta tvarka;

25.2. krovininiam statybiniam keltuvui valdyti ir kroviniams pakrauti ir iškrauti paskirti Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrųjų nuostatų nustatyta tvarka išmokytą ir atestuotą operatorių. Operatoriais gali būti ne jaunesni kaip 18 metų asmenys;

25.3. statybiniams keltuvams montuoti, išmontuoti, remontuoti ar atlikti nuolatinę priežiūrą skirti tik kompetentingus (atitinkamos kvalifikacijos, apmokytus ir instruktuotus) asmenis;

25.4. visą statybinio keltuvo naudojimo laiką saugoti keltuvo naudojimo dokumentus, įgaliotų įstaigų atliktų techninės būklės tikrinimų protokolus bei keltuvo registravimo potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registre pažymėjimą;

25.5. turėti ir pildyti statybinio keltuvo priežiūros žurnalą. Jeigu šis žurnalas nėra numatytas gamintojo pateiktuose naudojimo dokumentuose, jį privalo parengti įrenginio savininkas;

25.6. užtikrinti, kad statybinio keltuvo priežiūros meistras, operatorius bei keltuvo techninę priežiūrą vykdantis personalas gautų visapusišką informaciją apie saugų keltuvo naudojimą, būtų

supažindinti su gamintojo pateikta keltuvo techninе ir naudojimo dokumentacija bei vadovautųsi atitinkamomis darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijomis;

25.7. atsižvelgdamas į gamintojo rekomendacijas, nustatyti tokią statybinio keltuvo nuolatinės priežiūros bei remonto tvarką ir organizuoti priežiūros darbus taip, kad jis visada būtų tvarkingas ir tinkamas saugiai naudoti;

25.8. nedelsiant pašalinti statybinio keltuvo gedimus ar naudojimo trūkumus ir, jei būtina, sustabdyti statybinio keltuvo naudojimą, kai nustatoma, kad dėl atsiradusių gedimų ar kitokių veiksnių gali įvykti avarija arba nelaimingas atsitikimas.

26. Žinios apie priežiūros meistro ir operatoriaus skyrimą (skyrimo data, paskirtojo vardas, pavardė bei darbdavio tvarkomojo dokumento žyma) įrašomos į statybinio keltuvo priežiūros žurnalą. Toks įrašas turi būti daromas kiekvieną kartą, kai paskiriamas naujas priežiūros meistras ar operatorius.

27. Krovininį statybinį keltuvą valdyti leidžiama tik paskirtam keltuvo operatoriui. Į krovininio statybinio keltuvo platformą (pakraunant arba iškraunant krovinius) gali įeiti tik instruktuoti asmenys.

28. Kelti žmones krovininiu statybiniu keltuvu draudžiama. Prireikus apmokytiems ir instruktuotiems asmenims leidžiama jais naudotis sumontavimo, išmontavimo, techninės priežiūros ir kontrolės metu.

29. Žmonėms ir kroviniams kelti skirtus statybinius keltuvus valdyti, pakrauti ir iškrauti krovinius gali asmenys, turintys teisę patekti į statybvietę. Žmonėms ir kroviniams kelti skirtiems statybiniams keltuvams valdyti operatoriaus skirti nebūtina. Keltuvo savininkas, naudotojas ar statybvietės darbų saugos koordinatorius gali nustatyti ir kitokias (griežtesnes) žmonėms ir kroviniams kelti skirtų statybinių keltuvų naudojimo sąlygas.

30. Žmonėms ir kroviniams kelti skirtų statybinių keltuvų kabinoje privalo būti užrašyta ši informacija:

30.1. vardinė apkrova ir didžiausias leidžiamas kelti asmenų skaičius;

30.2. apribojimai dėl krovinio padėties ir apkrovos koncentracijos;

30.3. priežiūros meistro pavardė ir telefono numeris.

31. Prie žmonėms ir kroviniams kelti skirtų statybinių keltuvų sustojimo aikštelių turi būti iškabintos naudojimo ir valdymo instrukcijos bei draudimo ir perspėjantieji užrašai, taip pat priežiūros meistro pavardė ir telefono numeris.

32. Krovininių statybinių keltuvų platformos matomoje vietoje privalo būti užrašyta ši informacija:

32.1. vardinė apkrova;

32.2. užrašas „Žmones kelti draudžiama“;

32.3. užrašas „Keltuvu gali naudotis tik atestuoti ir instruktuoti asmenys – operatoriai“;

32.4. apribojimai dėl krovinio padėties ir apkrovos koncentracijos;

32.5. priežiūros meistro pavardė ir telefono numeris.

33. Prie krovininių statybinių keltuvų krovos aikštelių turi būti draudimo ir perspėjantieji užrašai „Žmones kelti draudžiama“, „Tik atestuotiems ir instruktuotiems asmenims – operatoriams“ ir užrašas su priežiūros meistro pavarde ir telefono numeriu. Gali būti ir kiti saugai užtikrinti būtini užrašai.

34. Jeigu statybinio keltuvo naudojimo metu užrašai nusitrina ar kitaip yra pažeidžiami, jie turi būti atstatyti. Jeigu užrašai yra ne lietuvių kalba, juos statybinio keltuvo savininkas turi išversti ir užrašyti lietuviškai. Rašmenų aukštis turi būti ne mažesnis kaip 25 mm.

35. Statybinio keltuvo priežiūros žurnale turi būti įrašomi šie duomenys:

35.1. savininko pavadinimas ir įrašo data;

35.2. savininko arba licencijuotos įmonės vadovo paskirto priežiūros meistro ir operatoriaus (kai būtinas) skyrimo data, vardas, pavardė ir tvarkomojo dokumento žymenys;

35.3. įgaliotos įstaigos atliekamų patikrinimų datos, išvados ir patikros protokolo žymenys;

35.4. statybinio keltuvo sumontavimo ir išmontavimo statybvietėje bei vietoje data ir statybvietės pavadinimas;

35.5. atlikto remonto ar reguliavimo trumpa charakteristika, darbą atlikusio asmens pavardė ir data;

35.6. pakeistų detalių ar mazgų žymenys ir jų keitimo data;

35.7. nustatyti statybinio keltuvo pažeidimai naudojimo metu;

35.8. incidentai ir avarijos, jų trumpas aprašymas ir data.

36. Kėlimo įrenginių priežiūros meistras atsako už tinkamą savo funkcijų vykdymą ir privalo:

36.1. atlikti statybinio keltuvo techninės būklės ir saugaus naudojimo nuolatinę priežiūrą ir kontrolę, rūpintis, kad jis būtų techniškai tvarkingas ir naudojamas pagal gamintojo nurodymus bei šias Taisykles;

36.2. leisti aptarnauti statybinį keltuvą tik kvalifikuotiems darbuotojams, rūpintis, kad statybinį keltuvą aptarnaujantis personalas gautų reikalingas instrukcijas ir kitą techninę dokumentaciją;

36.3. konsultuoti bei informuoti statybinį keltuvą aptarnaujantį personalą visais su saugiu statybinio keltuvo naudojimu susijusiais klausimais, tikrinti ir reikalauti, kad statybinius keltuvus aptarnaujantis personalas tinkamai vykdytų savo funkcijas bei instrukcijų reikalavimus;

36.4. rūpintis, kad laiku būtų patikrinta statybinio keltuvo techninė būklė, šalinami jos metu nustatyti trūkumai, kontroliuoti, kaip vykdomi jo, įgaliotos įstaigos eksperto ir kitų kontroliuojančių institucijų pareigūnų raštiški nurodymai, susiję su saugiu statybinio keltuvo naudojimu;

36.5. tvarkyti statybinio keltuvo priežiūros žurnalą, saugoti keltuvo techninę dokumentaciją;

36.6. leisti naudoti statybinį keltuvą tik tada, kai jis yra techniškai sutvarkytas ir naudojamas pagal gamintojo nurodymus bei šias Taisykles;

36.7. neleisti naudoti statybinio keltuvo arba nutraukti jo naudojimą, jeigu nustatoma, kad statybinį keltuvą aptarnaujantis ir prižiūrintis personalas nevykdo arba neteisingai vykdo gamintojo instrukcijas, nesilaiko šių Taisyklių ir kitų teisės aktų reikalavimų arba atsiranda gedimų ar kitų veiksnių, dėl kurių gali įvykti avarija arba nelaimingas atsitikimas;

36.8. organizuoti ar atlikti žmonėms ir kroviniams kelti skirtuose keltuvuose užstrigusių keleivių saugaus išlaisvinimo ar evakavimo darbus;

36.9. organizuoti incidentų bei avarijų su statybiniais keltuvais tyrimą ir vesti jų apskaitą;

36.10. kontroliuoti ir tikrinti, kad statybiniai keltuvai būtų surenkami, išardomi ir gabenami laikantis gamintojo pateiktų nurodymų bei reikalavimų.

37. Pagrindinės krovininio statybinio keltuvo operatoriaus funkcijos yra šios:

37.1. prieš pradėdamas darbą, krovininio statybinio keltuvo operatorius privalo atlikti kasdieninį keltuvo patikrinimą. Jo metu operatorius privalo:

37.1.1. patikrinti, ar tinkamai veikia valdymo bei saugos įtaisai, stabdžių sistema ir kiti apsaugos elementai;

37.1.2. patikrinti, ar tvarkinga platforma, jos durų fiksatoriai bei krovos aikštelės apsauginiai aptvarai;

37.1.3. patikrinti elektros bei kitos įrangos, turinčios reikšmės saugiam statybinio keltuvo darbui, būklę;

37.1.4. nustatęs, kad statybinis keltuvas netvarkingas, turi imtis priemonių, kad pažeidimai būtų pašalinti, ir, jei pažeidimų pašalinti negalima, nepradėti naudoti statybinio keltuvo ir apie tai nedelsiant pranešti priežiūros meistrui;

37.1.5. prieš keliant krovinį statybiniu keltuvu, įsitikinti, kad pavojingose zonose nėra asmenų ar kitų kliūčių, galinčių turėti įtakos saugiam darbui, ir imtis priemonių asmenims ar kliūtims pašalinti;

37.2. kontroliuoti, kad, pakraunant krovininį statybinį keltuvą, nebūtų viršyta jo vardinė apkrova, o krovinys ar jo dalys neišsikištų už platformos gabaritų;

37.3. užtikrinti, kad krovininiu statybiniu keltuvu nebūtų keliami žmonės;

37.4. neleisti naudotis krovininiu statybiniu keltuvu asmenims, neturintiems tam teisės;

37.5. nutraukti krovininio statybinio keltuvo naudojimą, jeigu aplinkos sąlygos (vėjo greitis, apledėjimas, liūtis ir pan.) pablogėja taip, kad, joms esant, gamintojo pateiktose naudojimo instrukcijose nurodyta nutraukti darbą;

37.6. užtikrinti, kad, baigus darbą, krovininio statybinio keltuvo platformoje nebūtų krovinių, o keltuvo platforma pastatyta saugioje stovėjimo padėtyje, kaip nurodyta gamintojo. Taip pat turi sutvarkyti, išjungti ir užrakinti keltuvą ar patekimo į krovos aikštelę vartelius, kad būtų neįmanoma keltuvu neleistinai pasinaudoti.

38. Statybiniai keltuvai turi būti surenkami ir išardomi, laikantis gamintojo rekomendacijų ir atsižvelgiant į sunkių dalių kėlimą ir jų stropavimo būdą.

39. Statybiniai keltuvai turi būti pervežami į statybvietę naudojimo instrukcijoje numatytu būdu bei tvarka , o jų konstrukcijos turi būti apsaugotos nuo pažeidimų ar deformacijų.

40. Montuojant keltuvus turi būti naudojami gamintojo techninėje dokumentacijoje nurodyti atitinkami varžtai (nurodyto skersmens, ilgio, kokybės, atsparumo klasės).

41. Nusidėvėjusios statybinio keltuvo dalys turi būti keičiamos vadovaujantis gamintojo naudojimo dokumentuose nurodytais kriterijais ir tokiomis, kurios nurodytos techninėje dokumentacijoje.

42. Atsižvelgiant į konkrečios statybvietės specifiką, saugai užtikrinti statybinio keltuvo savininkas, naudotojas ar statinio statybos saugos ir sveikatos koordinatorius gali nustatyti ir griežtesnes negu šiose Taisyklėse statybinių keltuvų naudojimo sąlygas.

IV. TECHNINĖS BŪKLĖS TIKRINIMAS

43. Savininkas turi organizuoti ir užtikrinti, kad būtų laiku atlikti įgaliotos įstaigos atliekami statybinio keltuvo techninės būklės tikrinimai. Įgaliota įstaiga, su kuria savininkas sudaro sutartį, privalo atlikti statybinio keltuvo techninės būklės tikrinimus:

43.1. pradedant naudoti pirmą kartą;

43.2. perkėlus ar sumontavus kitoje vietoje ar kitoje statybvietėje;

43.3. periodiškai, gamintojo naudojimo dokumentuose nustatytu periodiškumu. Jeigu keltuvo gamintojas nenustatė tikrinimų periodiškumo, tai ne rečiau kaip vieną kartą per 24 mėnesius;

43.4. po statybinio keltuvo avarijos arba remonto, kai buvo remontuojami ar keičiami mazgai ar detalės, turinčios tiesioginę įtaką keltuvo patvarumui ir saugumui (pagrindinis rėmas, pavaros sistema, stabdžiai, traukos lynai, perkrovos aptikimo įtaisai, nuo kritimo saugantis kabinos saugos įtaisas ir pan.).

44. Statybinio keltuvo savininkas privalo parengti statybinį keltuvą įgaliotos įstaigos ekspertui tikrinti bei atlikti bandymus ir aprūpinti tam būtinomis priemonėmis (pvz., statiniam ar dinaminiam bandymui reikalingais kroviniais).

45. Atliekant statybinio keltuvo techninės būklės tikrinimą, turi dalyvauti už jo nuolatinę priežiūrą atsakingas savininko arba licencijuotos įmonės vadovo paskirtas statybinio keltuvo priežiūros meistras.

46. Statybinio keltuvo techninės būklės patikrinimo tikslas – nustatyti, kad:

46.1. statybinis keltuvas, jo pastatymas ir sumontavimas atitinka gamintojo pateiktų įrenginio techninių bei naudojimo dokumentų, šių Taisyklių ir kitų norminių teisės aktų reikalavimus;

46.2. statybinis keltuvas techniškai tvarkingas ir gali būti saugiai naudojamas;

46.3. statybinio keltuvo nuolatinė priežiūra atliekama pagal šių Taisyklių ir gamintojo pateiktų naudojimo dokumentų reikalavimus ir yra paskirtas atestuotas priežiūros meistras ir operatorius.

47. Tikrinant būtina vadovautis gamintojo pateiktais statybinio keltuvo naudojimo dokumentais, juose numatytų periodinių tikrinimų ir bandymų dažnumu, apimtimi bei metodais.

48. Įgaliotos įstaigos, laikydamosi gamintojo naudojimo dokumentuose pateiktų nurodymų,

gali pasirengti statybinio keltuvo patikros ir bandymo metodiką.

49. Tikrinant statybinį keltuvą prieš pradedant naudoti pirmą kartą, įgaliotos įstaigos ekspertas, be gamintojo nurodyto tikrinimo apimties, privalo patikrinti:

49.1. ar keltuvas yra gamintojo išbandytas ir ar yra įrašas apie tai techninės priežiūros žurnale;

49.2. ar keltuvas paženklintas CE ženklu, turi atitikties deklaraciją ir naudojimo dokumentus bei techninės priežiūros žurnalą;

49.3. ar tinkamai įrengti keltuvo pamatai ir ar keltuvas tinkamai pritvirtintas prie statinio;

49.4. ar tinkamai įrengti pagrindo ir krovos ar sustojimo aikštelių aptvarai;

49.5. ar saugūs atstumai atitinka gamintojo nustatytus dydžius;

49.6. ar paskirtas priežiūros meistras ir kai būtina – operatorius.

50. Tikrinant perkeltą ar sumontuotą kitoje statybvietėje statybinį keltuvą, ekspertas privalo vadovautis gamintojo pateiktais naudojimo dokumentais ir taip pat privalo patikrinti:

50.1. ar informacija apie statybvietės pasikeitimą įrašyta į keltuvo techninės priežiūros žurnalą;

50.2. ar keltuvas funkcionuoja tinkamai.

51. Periodinio tikrinimo metu statybinis keltuvas turi būti patikrintas ir išbandytas statiškai ir dinamiškai gamintojo nustatyta tvarka ir nurodytomis apkrovomis. Jeigu tikrinimo periodiškumas gamintojo nenurodytas, tikrinimai turi būti atliekami ne rečiau kaip vieną kartą per 24 mėnesius.

52. Įgaliotos įstaigos ekspertas, įvertinęs statybinio keltuvo techninę būklę, turi teisę numatyti ir trumpesnį tikrinimo periodiškumą.

53. Tikrinant keltuvą po avarijos arba remonto, būtina patikrinti ir išbandyti tuos mazgus, kurie buvo paveikti avarijos metu, arba tuos, kurie buvo remontuojami, ir išbandyti tas keltuvo funkcijas, kurioms įtakos turi šie mazgai.

54. Atlikus statybinio keltuvo techninės būklės tikrinimą, įgaliotos įstaigos ekspertas surašo 2 egzempliorius tikrinimo ataskaitos (arba protokolo) ir privalo padaryti įrašą keltuvo priežiūros žurnale. Žurnalo įraše ir patikrinimo ataskaitoje turi būti padaryta išvada (pvz., „Tinkamas naudoti“, „Naudoti draudžiama“, „Nustatyti pažeidimai (gedimai).... Pašalinus pateikti pakartotinai tikrinti“ ir pan.). Vieną tikrinimo ataskaitos egzempliorių saugo statybinio keltuvo savininkas, o antrą – įgaliota įstaiga.

55. Kai įgaliotos įstaigos ekspertas, atlikdamas statybinio keltuvo techninės būklės patikrinimą, nustato esminius statybinio keltuvo konstrukcijų, mechanizmų ar sistemų pažeidimus arba gedimus, mazgų ir detalių susidėvėjimus, dėl kurių pripažįsta jį netinkamu naudoti arba kai nėra paskirta kvalifikuoto prižiūrinčio personalo, jis tai įrašo priežiūros žurnale ir apie tai raštu nedelsdamas privalo informuoti statybinio keltuvo savininką arba licencijuotą įmonę bei atitinkamą Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos teritorinį skyrių.

56. Duomenis apie atliktus statybinio keltuvo techninės būklės tikrinimus įgaliotos įstaigos ekspertas privalo įvesti į potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registrą Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro nuostatų nustatyta tvarka.

57. Patikrintą ir pripažintą tinkamu saugiai naudoti įrenginį įgaliotos įstaigos ekspertas paženklina nenutrinamu ženklu (lipduku), kuriame turi būti nurodytas įgaliotos įstaigos pavadinimas ir atlikto techninės būklės tikrinimo data (metai). Ženklas tvirtinamas techninių duomenų lentelėje arba prie valdymo pulto.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

58. Asmenys, pažeidę šių Taisyklių reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:
Nr. A1-650, 2015-11-13, paskelbta TAR 2015-11-16, i. k. 2015-18141

59. Statybinių keltuvų avarijos tiriamos Potencialiai pavojingų įrenginių avarijų tyrimo

nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2006 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. A1-232/4-306 (Žin., 2006, Nr. 88-3481), nustatyta tvarka.

60. Nelaimingi atsitikimai, susiję su statybinių keltuvų naudojimu, tiriami pagal Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 2 d. nutarimu Nr. 1118 (Žin., 2004, Nr. 136-4945).

_____

Statybinių keltuvų naudojimo ir
priežiūros taisyklių
1 priedas

NORMINIŲ TEISĖS AKTŲ NEBAIGTINIS SĄRAŠAS

1. Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymas (Žin., 1996, Nr. 46-1116; 2000, Nr. 89-2742).

2. Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas (Žin., 2003, Nr. 70-3170).

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 29 d. nutarimas Nr.817 „Dėl teisės aktų, būtinų Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymui įgyvendinti, patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 57-2053; 2004, Nr. 133-4802).

4. Nuolatinės potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros licencijavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 24 d. nutarimu Nr. 391 (Žin., 2008, Nr. 51-1891).

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gegužės 9 d. nutarimas Nr. 645 „Dėl Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro įsteigimo ir Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 48-1844; 2006, Nr. 10-358).

6. Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 2 d. nutarimu Nr. 1118 (Žin., 2004, Nr. 136-4945).

7. Darbo įrenginių naudojimo bendrieji nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 1999 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr.102 (Žin., 2000, Nr. 3-88).

8. Techninis reglamentas „Mašinų sauga“, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 28 (Žin., 2000, Nr. 23-601).

9. Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrieji nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. A1-223/V-792 (Žin., 2004, Nr. 13-395).

10. Darboviečių įrengimo statybvietėse nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. A1-22/D1-34 (Žin., 2008, Nr. 10-362).

11. Saugos ir sveikatos taisyklės statyboje DT 5-00, patvirtintos Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2000 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 346 (Žin., 2001, Nr. 3-74).

12. Elektros įrenginių eksploatavimo saugos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. lapkričio 26 d. įsakymu Nr. 4-432 (Žin., 2004, Nr.175-6502).

13. Galios elektros įrenginių įrengimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 4-258 (Žin., 2004, Nr.107-4006).

14. Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir instruktavimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2005 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr.1-107 (Žin., 2005, Nr. 53-1817).

15. Potencialiai pavojingų įrenginių avarijų tyrimo nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2006 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. A1-232/4-306 (Žin., 2006, Nr. 88-3481).

16. Įgaliotų įstaigų prižiūrimų ir valstybės registre registruojamų potencialiai pavojingų įrenginių (nurodant jų parametrus) sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. A1-246 (Žin., 2004, Nr. 166-6070).

_____

Statybinių keltuvų naudojimo ir
priežiūros taisyklių
2 priedas

DARNIŲJŲ STANDARTŲ, SUSIJUSIŲ SU PLATFORMINIAIS KĖLIMO ĮRENGINIAIS, NEBAIGTINIS SĄRAŠAS

1. LST EN 12158-1:2006 Krovininiai statybiniai keltuvai. 1 dalis. Keltuvai su prieinamosiomis platformomis.
2. LST EN 12158-2:2006 Krovininiai statybiniai keltuvai. 2 dalis. Nuožulnieji keltuvai su neprieinamais krovinio perkėlimo įtaisais.
3. LST EN 12159:2004 lt Žmonėms ir kroviniams skirti statybų keltuvai su vertikaliai judančiomis kabinomis.
4. LST EN 1037:2000 lt Mašinų sauga. Netikėtojo paleidimo prevencija.
5. LST EN ISO 14121-1:2008 lt Mašinų sauga. Rizikos vertinimas. 1 dalis. Principai. (ISO 14121-1:2007).
6. LST EN 12385-1:2006 lt Plieniniai vieliniai lynai. Sauga. 1 dalis. Bendrieji reikalavimai
7. LST EN 12385-2:2006 lt Plieniniai vieliniai lynai. Sauga. 2 dalis. Apibrėžtys, žymėjimas ir klasifikavimas.
8. LST EN 12385-3:2006 lt Plieniniai vieliniai lynai. Sauga. 3 dalis. Naudojimo ir techninės priežiūros informacija.
9. LST EN ISO 13857:2008 lt Mašinų sauga. Saugūs atstumai, trukdantys viršutinėms ir apatinėms galūnėms pasiekti pavojingas zonas.
10. LST EN 349:1998 lt Mašinų sauga. Mažiausi tarpai žmogaus kūno dalims nuo traiškymo saugoti.
11. LST EN ISO 13857:2008 lt Mašinų sauga. Saugūs atstumai, trukdantys viršutinėmis ir apatinėmis galūnėmis pasiekti pavojingąsias zonas (ISO 13857:2008).
12. LST EN 60204-1:2006 en Mašinų sauga. Mašinų elektros įranga. 1 dalis. Bendrieji reikalavimai (IEC 60204-1:2005, modifikuotas) Nuo 2009-06-01 pakeičia LST EN 60204-1+AC:2000.
13. LST EN 60204-32:2006 lt Mašinų sauga. Mašinų elektros įranga. 32 dalis. Kėlimo mašinų reikalavimai (IEC 60204-32:1998).
14. LST EN 61310-1:2000 lt Mašinų sauga. Rodymas, ženklinimas ir paleidimas. 1 dalis. Reikalavimai regimiesiems, girdimiesiems ir lytimiesiems signalams (IEC 61310-1:1995).
15. LST EN 61310-2:2000 lt Mašinų sauga. Rodymas, ženklinimas ir paleidimas. 2 dalis. Ženklinimo reikalavimai (IEC 61310-2:1995).
16. LST EN 61310-3:2000 en Mašinų sauga. Rodymas, ženklinimas ir paleidimas. 3 dalis. Paleidiklių išdėstymo ir veikimo reikalavimai (IEC 61310-3:1999).
17. LST EN 842:1999 lt Mašinų sauga. Regimieji pavojaus signalai. Bendrieji reikalavimai, projektavimas ir bandymas.
18. LST EN 981:2000 lt Mašinų sauga. Girdimųjų ir regimųjų pavojaus bei informacijos signalų sistema.
19. LST EN 982:2000 lt Mašinų sauga. Hidraulinių ir pneumatinių sistemų bei jų komponentų saugos reikalavimai. Hidraulika.
20. LST EN 983:2000 lt Mašinų sauga. Hidraulinių ir pneumatinių sistemų bei jų komponentų saugos reikalavimai. Pneumatika.
21. LST EN 999:2000 lt Mašinų sauga. Apsaugos įrangos išdėstymas žmogaus kūno dalių priartėjimo greičio atžvilgiu.
22. LST EN ISO 12100-1:2004-05 lt Mašinų sauga. Pagrindinės sąvokos, bendrieji projektavimo principai. 1 dalis. Pagrindiniai terminai, metodika (ISO 12100-1:2003).

23. LST EN ISO 12100-2:2004-06 lt Mašinų sauga. Pagrindinės sąvokos, bendrieji projektavimo principai. 2 dalis. Techniniai principai (ISO 12100-2:2003).

24. LST EN ISO 13849-1:2007 en Mašinų sauga. Valdymo sistemų dalys, susijusios su sauga. 1 dalis. Bendrieji projektavimo principai (ISO 13849-1:2006).

25. LST EN ISO 13850:2007 en Mašinų sauga. Avarinio stabdymo įranga. Projektavimo principai (ISO 13850:2006).

26. LST EN ISO 14122-1:2002 lt Mašinų sauga. Nuolatinės priėjimo prie mašinų priemonės. 1 dalis. Priėjimo tarp dviejų lygių fiksuotų priemonių parinkimas (ISO 14122-1:2001).

27. LST EN ISO 14122-2:2002 lt Mašinų sauga. Nuolatinės priėjimo prie mašinų priemonės. 2 dalis. Darbinės platformos ir praėjimo takai (ISO 14122-2:2001).

28. LST EN ISO 14122-3:2002 lt Mašinų sauga. Nuolatinės priėjimo prie mašinų priemonės. 3 dalis. Laiptai, laiptinės kopėčios ir turėklai (ISO 14122-3:2001).

29. LST EN ISO 14122-4:2006 lt Mašinų sauga. Nuolatinės priėjimo prie mašinų priemonės. 4 dalis. Stacionariosios kopėčios (ISO 14122-4:2004).

30. LST EN ISO 7731:2005 en Ergonomika. Pavojaus signalai viešosiose ir darbo vietose. Girdimieji pavojaus signalai (ISO 7731:2003).

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Įsakymas
Nr. A1-650, 2015-11-13, paskelbta TAR 2015-11-16, i. k. 2015-18141
Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. gruodžio 30 d. įsakymo Nr. A1-707 „Dėl Statybinių keltuvų naudojimo ir priežiūros taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo